

De Liefdesbrief hersteld

'Le Vermeer a été volé... ', zo klonk uit Brussel de telefonische boodschap op de ochtend van 24 september 1971. Het klonk als een titel van een roman policier en als een slecht gekozen grap, maar het ongelofelijke was waar: twee dagen na de feestelijke opening van de tentoonstelling 'Rembrandt en zijn tijd', waarvan hij het middelpunt was, was Vermeer's Liefdesbrief in de nachtelijke uren uit het Brusselse Paleis van Schone Kunsten gestolen.

Er volgden dagen van bange onzekerheid en van toenemende opwindning. Eerst was er in het geheel geen spoor te bekennen. Toen berichtten geheimzinnige onbekenden in Nederland dat zij het schilderij bezaten en tegen een losprijs terug konden geven. Daarna kwamen er geloofwaardiger meldingen uit België die gericht waren tot de pers en de radio. Met stijgende spanning volgde het publiek de ontwikkelingen toen de vermoedelijke dader zich met steeds kortere tussenpozen meldde en een hoog bedrag als losprijs eiste ten gunste van een menslievend doel. De publieke opinie werd hevig in beroering gebracht. Op de dertiende dag na de vermissing werd de dief eindelijk aangehouden in Belgisch Limburg en werd het schilderij teruggevonden. Daar lag het kleine uit het spieraam gesneden doek dan, op de tafel in het politiebureau van Hasselt, maar in hoe droevig verminkte toestand! Het hierna volgend verslag geeft kort de sobere feiten weer in hun chronologische volgorde. Het beschrijft de aard en de omvang van de beschadigingen, de bevindingen van het technisch onderzoek, de raadgevingen van de internationale adviescommissie en het werk van de res-

The Love Letter Restored

Le Vermeer a été volé... the message that came over the phone from Brussels on the morning of 24 September 1971 sounded like the title of a detective story or a joke in distinctly poor taste; but, incredible though it seemed, it was true: the previous night, only two days after the ceremonial opening of the exhibition, Rembrandt and His Age, of which it was the central feature, Vermeer's Love Letter had been stolen from the Palais des Beaux Arts.

The next few days were full of anxiety and growing agitation. At first the picture appeared to have vanished without trace. Then came a series of anonymous phone calls in Holland from people claiming to have it and offering to return it on payment of a ransom. Other, more credible messages, however, soon began to reach the press and radio in Belgium, and with everyone now following the situation, suspense mounted, as the suspect began issuing statements at ever shorter intervals and repeated his demands for a large ransom to be used for a humanitarian cause, thereby whipping up public opinion even more. At last, on the thirteenth day after the theft, he was apprehended in Belgian Limburg and the painting was recovered. But what a pitiful sight it was, lying there, cut out of its stretcher and sadly mutilated, on the table in the police station at Hasselt. The damage it had sustained was so out of the ordinary that equally unusual methods were needed to restore it and for this reason it was thought desirable to publish the report that appears below. It comprises a succinct account of the plain facts in chronological order, detailing the nature and extent of the damage, the results of the technical examination, the recommendations of the advisory committee and the work of restoration.

taurator. Zo weinig alledaags als de beschadiging was, zo sterk weken ook de herstelwerkzaamheden af van de routine. Daarom leek het ons wenselijk het verslag van de restauratie van de Liefdesbrief te publiceren.

Ik wil hier graag onze bijzondere erkentelijkheid betuigen aan de internationale commissie die voor ons de schadetaxatie verrichtte: de heren J. C. Ebbinge Wubben, Michel Laclotte, S. Nystad en E. Speelman. Zeer veel steun hebben wij gehad aan de internationale commissie die ons adviseerde in de verschillende fasen van de restauratie, Sir Martin Davies, J. C. Ebbinge Wubben, Sheldon Keck, Hermann Kühn, J. Lodewijks, Arthur W. Lucas, Garry Thomson, P. J. J. van Thiel, C. J. de Bruyn Kops en L. Kuiper.

Velen in het Rijksmuseum zijn betrokken geweest bij de recente gebeurtenissen rondom het schilderij van Vermeer en hebben zich extra inspanningen getroost bij alle werkzaamheden die het herstel omringden. Maar niemand méér dan de hoofdrestaurator de heer L. Kuiper. Aan hem was de zeer verantwoordelijke taak van de restauratie van deze Vermeer toevertrouwd. Men behoeft geen insider te zijn om te beseffen wat dat betekent. In de lof die de andere leden van de adviescommissie over hem uitspreken verheugt het Rijksmuseum zich van harte. Het is een verdiende erkenning bij de voltooiing van een unieke opgave.

Van 28 september af kan men de Liefdesbrief weer zien in een kleine tentoonstelling, waar het schilderij gepresenteerd wordt in het kader van de documentatie over zijn opzienbarende jongste behandeling.

I would like to take this opportunity of expressing our very great indebtedness to the members of the international committee which evaluated the damage: Messrs. J. C. Ebbinge Wubben, Michel Laclotte, S. Nystad and E. Speelman; and to those of the international Advisory Committee which gave us so much valuable support and counsel during the various stages of the restoration: Sir Martin Davies, Messrs. J. C. Ebbinge Wubben, Sheldon Keck, Hermann Kühn, J. Lodewijks, Arthur W. Lucas, Garry Thomson, P. J. J. van Thiel, C. J. de Bruyn Kops and L. Kuiper.

The numerous members of the Rijksmuseum's staff who have been involved in this affair have applied themselves to the work connected with the restoration with exceptional devotion, none more so than Mr. Kuiper, the Chief Restorer, on whose shoulders the extremely heavy responsibility rested. One does not need to be an expert in such matters to appreciate what this meant and the museum takes a keen delight in the congratulations extended to him by the other members of the Advisory Committee, a richly deserved tribute on the completion of an onerous task.

The Love Letter will be on show again from 28 September in a small exhibition devoted to the documentation of its restoration, a unique and truly remarkable piece of work.